

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

Ходить Колядка, біла княгиня,
Дзвонить піснями зоряний шлях:
— Ой добрий вечір вашій родині!
Славен Господь наш на небесах!

З уваги на багатий різдвяно-святоточний матеріал, ми змушені відкласти рубрику загадок до наступного, лютогового числа „Веселки”. Тоді також помістимо розв’язки загадок з грудневого числа.

Всім тим нашим Читачам і Прихильникам, які надіслали нам побажання з нагоди Різдва Христового й Нового Року, складаємо щире спасибі.

Наш читач Богдан Бордун з Канади пише: „Дуже радію, „Веселко”, що Ти будеш уже кольорова. Прошу Тебе, прийди й до мене, бо я дуже люблю читати гарні оповідання, які друкуєш. Очікую Тебе й бажаю Тобі якнайбільше передплатників”. Дякуємо за пам’ять!

Просимо наших Читачів написати нам, як Вам подобається „Веселка” в новому вигляді.

Бажаємо Вам усім Веселих Свят Різдва Христового й Щасливого Нового Року!

Редакція „Веселки”

Третім випуском „Бібліотеки Веселки” вийшла перша частина пригод „Богуті Багатиря”, образкової історичної казки, до якої текст пише Роман Завадович, а ілюстрації виконав Мирон Левицький. Книжка має шістнадцять сторінок великого формату, друкована кольором на гарному ілюстрованому папері і з двокольоровою обкладинкою роботи М. Левицького. У першій частині представлені пригоди Богуті аж до часу, як виїхав він у Київ на службу до князя Володимира. Підписи під образками українські й англійські. Ціна книжки 1.00 дол.

Найкращим подарунком на ялинку є два перші річники „Веселки” (1954-55). Вони друковані на гарному, трикому білому папері й оправлені в одну велику книгу з золотом тисненою віньєтою П. Холодного. Вже залишилося небагато примірників, тож попросіть своїх батьків, щоб поспішили з замовленням. Ціна книги 10.00 дол. Обидва видання замовляти: „SVOBODA”, P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J. USA.

— ** —

У видавництві „Нашим Дітям” Об’єднання Працівників Дитячої Літератури вийшла другим виданням багатоілюстрована географія України Юрія Тищенка-Сірого п. н. „Україна — земля моїх батьків”. Ця книжка необхідна при навчанні географії України. Ціна — 1.25 дол.

У цьому ж видавництві третім виданням появилася віршована казка для дітей молодшого віку п. н. „Як Панас на узліссі кізку пас”, яку написала Ірина Наріжна, а чудовими двокольоровими ілюстраціями прикрасив Едвард Козак. У казці розказується про вперту козу, яка не слу-

хала ані Панаса, ані лісових звірів і не хотіла йти додому. А все таки мусіла послухати. Коли хочете знати чому — прочитайте казочку. Ціна її 0.75 дол. Обидва видання замовляти: „Yevshan-Zilla” — 286 Lisgar St., Toronto, Ont. Canada.

ШОСТОГО січня — Свят-Вечір, радість усім: і батькам, і малечі. Підем від дому до дому, де лише маєм родину знайому, підем від хати до хати, будемо колядувати. Хоч дід Мороз і кипатиме в пальці, щось ми зберем на скитальців, заколядуєм посполу на сиріток чи на школу.

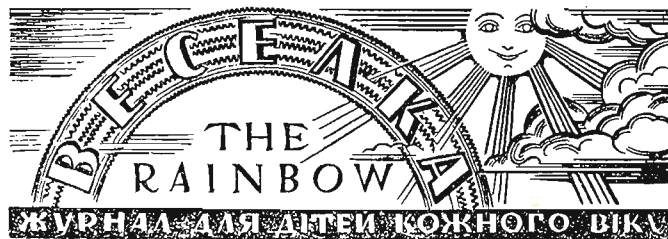
СЬОМОГО січня — Різдво Христове, підем до Пласту на свято чудове: там новачата на славу гарну з вертепом готують виставу, пишну вбирають ялинку, щоб звеличати Господню Дитинку.

У ЧОТИРНАДЦЯТЕ січня прийде до нас Новий Рік. Візьмем пшениці в кишені, сіятимемо зі жмені щастя, здоров’я і довгий всім вік.

Потім Йордань завітає на ДЕВ’ЯТНАДЦЯТИЙ день, з нами вона щедрівок заспіває тих старовинних пісень. Воду свячену гуртом поїємо, хрестик з соломи на шибку дамо.

А ДВАДЦЯТЬ ДРУГОГО січня — Волі-Соборности свято щорічне.

А на ТРИДЦЯТИЙ день — Крути, слави героїв нам не забути.

з кольоровими ілюстраціями виходить на початку кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об’єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми.

У цьому ж Видавництві появляється неперіодично книжковими випусками „Бібліотека Веселки”. Ціна за кожний випуск встановлюється окремо.

Адреса: „SVOBODA” — „Veselka”, P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J. USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріали. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка й розділові заставки роботи Е. Козака й П. Холодного.

Copyright by „Svoboda” 1957. All rights reserved.

Вступна ілюстрація „Ходить колядка” роботи Е. Козака

ХОДИТЬ КОЛЯДКА...

Оформлення сторінки М. Дмитренка

Небо у зорях, ясна погода,
Ходить Колядка, біла княгиня:
— Ой, чи є дома чесний господар,
Чесний господар та й господиня?

— Дома, не дома — в чистому полі,
Скелю лунають, тешуть там камінь,
Церкву будують: три в ній престоли,
Троє в ній вікон, три у ній бані.

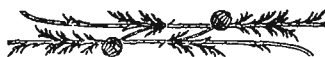
Перше віконце — яснеє сонце,
Буде сіяти, буде горіти,
Щоб виростали, добрими стали,
Мудримися стали наші діти.

Друге віконце — місяць у повні
З неба проміння чарами сіє,
Щоб виростали силою повні,
Чисті душею діти малії.

Третє віконце — зірка тьмна,
Вистелить сяйвом срібну дорогу,
Щоб нею діти до Вифлеєму
Йшли поклонитись вічному Богу.

Ходить Колядка, біла княгиня,
Дзвонить піснями зоряний шлях:
— Ой, добрий вечір вашій родині!
Славен Господь наш на небесах!

Р. Завадовиз

З НОВИМ РОКОМ „ВЕСЕЛКА“ БАЖАЄ

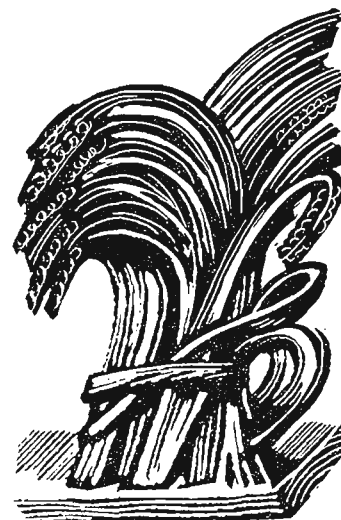
З новим Роком, любі діти,
Хай вам доля сонцем світить,
Хай достаток і гаразд
Цілий рік гостює в вас!

Я, сестриця ваша мила,
Вам бажаю щастя й сили,
Щоб здорові ви росли,
Добрі й чесні все були;

Щоб раділи дома вами
Ваші рідні, тато, мама,
Щоб до церкви все ви йшли,
Вірні Богові були;

В школі щоб учились гладко
Без усякого припадку,
Щоб в науці повсякчас
Вчителі хвалили вас;

Щоб книжок не забували
І „Веселку“ все читали,
Щоб від неї дівтора
Вчилася правди і добра.

М. Погідний

Ілюстрації Е. Козака

ШЛЯХ БОГОРОДИЦІ

Різдвяна легенда

У жидівській землі панував недобрий і жорстокий цар Ірод. Він завжди боявся за свою царську владу й корону.

Якось прийшли до нього три царі зо Сходу й спитали, де народився новий жидівський цар. Дуже злякався Ірод і звернувся з запитом до своїх священиків. Божі служителі подивились у святі книги і сказали йому, що той цар, про якого питають, народився у містечку Вифлеємі.

Ірод передав ці слова трьом царям і, приховавши свій страх та злість, попросив їх:

— Знайдіть новонародженого царя ізраїльського,¹ а потім, вертаючись, вступіть до мене, бо я хочу теж йому вклонитись.

Але даремно чекав Ірод на їх поворот.

Тоді запалав він гнівом, вислав до Вифлеєму

своїх вояків і наказав їм повбивати всіх дітей до двох років життя. Але його лихі наміри не вдалились. Господь не дозволив йому погубити Боже Дитя. Праведний Йосип дістав у сні остерогу від янгола. Тієї ж ночі Йосип посадив Божу Матір з Ісусиком на ослицю, і всі троє втекли до Єгипту.

Ірод довідався про це. Зараз вислав послів до єгипетського фараона,² щоб видав йому Йосипа й Марію з Ісусом. Фараон, знаючи жорстокість Ірода, дуже злякався, бо Іродові допомагали могутні римляни. Щоб заспокоїти Ірода, фараон наказав воякам шукати Ісусика по всьому Єгипті.

Старенький Йосип у розпачі не знав, що робити. Та вночі у сні знову з'явився йому янгол і наказав утікати з Марією та Ісусиком до берегів великого моря.

Негайно вирушили вони в далеку дорогу. Подорож була дуже небезпечна й важка: вдень дошкуляла їм страшна спека, спрага й піскові бурі, а вночі — холод і страх перед розбійниками. З трудом добрались вони до моря, і тут побачили велике многолюдне місто.

Але хто це йде вулицею і вже здалека вклоняється Святій Родині? Це ті самі три царі, що відвідали малого Ісусика в Вифлеємі.

Старенький Йосип розказав їм про своє горе.

Царі порадилися між собою, і один з них сказав Йосипові:

Якщо хочете врятувати Боже Дитя, то ідіть зо мною. Ось мій корабель, поїдемо разом у мою батьківщину — Роксоланію.³ Там нічого вам бо-

ятися, бо в моєму царстві ні Ірод, ні римляни, ні боязливий фараон не мають жадного права.

Матінка Божа і Йосип втішились. Вони зараз зійшли на корабель і того ж дня відплили. Подорож морем була довга й небезпечна, та вони раділи, що врятували Боже Дитя від лукавого Ірода. З Божою поміччю переплили щасливо великі води, аж опинилися на морі, яке тоді називалося Евксинським,⁴ а згодом Чорним морем.

Тоді сказав до них цар:

— Тепер нічого вам уже боятись! Ми вже близько мого царства. Радійте, що всі небезпеки за нами!

Незабаром корабель причалив до берегів землі роксолян.⁵ Йосип і Марія з Ісусиком вийшли на суходіл і подякували Богу за цю ласку. Цар хотів був обдарувати їх гостинцями, але Йосип сказав:

— Хай тобі Бог заплатить за все добро, яке ти нам учинив! Наш Господь більший за всіх царів земних. Він не залишить нас без своєї опіки.

Тоді Матінка Божа з Ісусиком та Йосип попрощалися з царем і пішли берегом ріки Бористену, що згодом дістала назву Дніпра. В одній балці знайшли вони порожню хату, і там замешкали.

Мати Божа всім серцем полюбила нову батьківщину. Вона молилась, щоб Бог не дозволив знищити цей добрий нарід лютим ворогам і завжди мав його у своїй опіці.

Та не довго довелось Святій Родині жити в Роксоляннії. Господь Бог мав інші пляни, бо призначив своєму Синові проповідувати слово правди між ізраїльтянами. Тож одного ранку з'явився Матінці Божій святий янгол і привітав її словами:

— Вертайся, Маріє, з Ісусом і Йосипом до Назарету. Ірода вже нема на світі.

Почувши таку вістку, Мати Божа зраділа, але й засмутилась:

— На кого ж я залишу цей гостинний нарід, що так багато терпить від ворогів?

— Не тривожся, — сказав янгол, — Господь дасть цьому народові силу витримати. Його ніхто не переможе, і він завжди лишиться вірним Богові.

А діялось це якраз після весняного дощика. Було тепло й радісно.

Янгол поблагословив променистою рукою сине небо та золоте сонечко, і сталося велике диво. Від неба аж до землі, до стіп Матінки Божої простелилась промениста райдуга-веселка. Вона засяяла різними кольорами, розкинувшись чарівною доріжкою. По цій барвистій райдузі з'їхав вкритий узорами ридван⁶ і зупинився біля янгола.

Свята Родина сіла у чудесний ридван, він піднявся райдужним шляхом і зник у небесній блакиті... З тяжким серцем розійшлися люди по своїх оселях...

А ви, діти, як побачите чудову райдугу-веселку на небі, знайте — це шлях Пресвятої Богородиці, яким Вона колись вернеться до нас поблагословити нашу волю.

диці, яким Вона колись вернеться до нас поблагословити нашу волю.

¹ ізраїльський — жидівський.

² фараон — назва єгипетських володарів у давнину.

³ Роксоляннія, Скитія, або Сарматія — старовинні назви земель, які заселює тепер український нарід.

⁴ Евксинське море — грецька назва, значить море „гостинне для чужинців”.

⁵ роксоляни — одне з сарматських племен, що жили в давнину на просторах між Карпатами й Доном.

⁶ ридван, або карета — парадний повіз, якого вживали в давнину вельможі.

СИНЯ ПТАШКА

(Вільний переклад Андрія Яковлева)

I КАРТИНА

В хатині лісоруба

(Кухня в хатині лісоруба. В неї жевріють дрова. На стіні висить кухонний посуд, годинник, клітка, а в ній горлиця. Під стіною стоїть шафа, біля неї з одного боку спить песик, а з другого — котик. У глибині кухні два вікна, закриті віконницями. Під одним вікном стоїть ослін. На столі горить лампа. В сіни ліворуч двері з великою дерев'яною клямкою. Праворуч другі двері, за ними сходи до горішньої кімнати. Праворуч стоять також два ліжка, в них сплять діти: Василько, хлопчик восьми років, та Маруся, дівчинка п'яти років. Біля ліжок стоїть мати, схилившись до дітей, підгортає накриття, востаннє дивиться на них, киває на тата, що стоїть біля дверей, хрестить дітей, і обоє навипиньки виходять з кухні, загасивши лампу. В кухні стало темно й тихо... Потім знадвору крізь щілини віконниць погинає пробиватися світло. Ось і лампа сама засяяла якимсь дивним світлом... Діти прокинулись і сіли в ліжках).

Василько: Марусю!

Маруся: Васильку!

Василько: Ти спиш?

Маруся: А ти?

Василько: Ні, бо ж питаю тебе.

Маруся: Це вже Різдво?

Василько: Ще ні. Це завтра. Але мама казали, що цього року не буде в нас ні ялинки, ні подарунків — бо нема грошей. Треба чекати до другого року.

Маруся: А це довго „до другого року“?

Василько: Не коротко. Але в наших сусідів і цього року буде ялинка, бо вони заможні. О! Глянь! Мама забули погасити лампу... Я щось надумав.

Маруся: Що?

Василько: Вставаймо!

Маруся: Це ж нам заборонено!

Василько: Та нема ж нікого! Глянь на віконниці. О! Як вони світяться! Це святкове світло.

Маруся: Де світло?

Ілюстрація П. Холодного

Василько: Навпроти нас, у заможних дітей. Це ялинка. Відхилим віконницю.

Маруся: Хіба ж можна?

Василько: Авжеж можна, бо ми самі. Чуєш? Музики грають. Вставаймо!

(Діти залишили свої ліжка, підбігли до вікна, відхилили віконницю).

Василько: Чисто все видно.

Маруся (якій дісталось мало місця на ослоні): А я не бачу.

Василько: Сніг падає. Ось дві карети приїхали з дітьми.

Маруся: Злазять малі хлопчики.

Василько: Це малі дівчатка.

Маруся: Але ж вони в штанцях.

Василько: Ти на цьому не розумієшся. Не штовхайся!

Маруся: Бо я зовсім не маю місця!

Василько: Та цить же! Он видно ялинку.

Маруся: Я не бачу.

Василько: Бо ти дивишся в стіну.

Маруся: Я дивлюся в стіну, бо не маю місця.

Василько (посунувся трохи на ослоні): Досить тобі? А світла, світла скільки!

Маруся: Ось ще одна карета з білими кінями!

Василько: Цить! Поглянь ще!

Моріс Метерлінк (1862-1949) світової слави бельгійський поет, письменник і драматург, що писав французькою мовою. За свої писання отримав найвище призначення — нагороду Нобеля. Один з найбільш відомих його творів — казкова п'єса „Синя пташка“, написана у 1910 р. Містимо її у вільному перекладі нещодавно померлого проф. Андрія Яковлева, який прислав нам цей переклад перед самою своєю смертю.

НА КРУТИ

Надворі холодна, сувора зима,
І вчора сказали у школі:
„Під брами столиці їх сунеться тьма —
Душителів нашої Волі...”

Удома дбайливо книжки поскладав:
„Вернусь, — буде час для науки...”
І вперше в житті по-військовому взяв
Військову рушницю у руки.

Маруся: Що то спадає з гілок ялинки, мов
золото?

Василько: Це ж іграшки: рушниці, шаблі,
козаки, гармати.

Маруся: І ляльки! А на столі що там?

Василько: Тістечка, овочі, торти...

Маруся: Я їх раз їла, як була маленька...

Василько. Я теж. Це смачніше за хліб,
але його дуже мало.

Маруся: Вони не мають дуже мало. Пов-
ний стіл. Чи вони будуть їсти?

Василько: Напевно. Що ж інше робити-
муть?

Маруся (плече в долоні): Ох, які вони
гарні!

Василько: І вони сміються. Вони сміються.

Маруся: А маленькі танцюють!

Василько: Так. Потанцюймо й ми!

(Діти скажуть на ослоні).

Маруся: Ой, як же весело!

Василько: Роздають тістечка. Вони мо-
жуть брати. Вони їдять, їдять, їдять!

Маруся: І маленькі дітки теж. Їм дають
по два, по три, по чотири!

Василько: Ох! Це смачно, смачно!

Маруся (вдає, що рахує тістечка): Я одер-
жала дванадцять.

Василько: А я чотири рази по дванадцять
Але я поділюся з тобою...

(Хтось застукав у сінешні двері).

Василько: Хто це?

Маруся: Це тато!

(Перелякані діти вагаються відгинити двері, але
багать, що велика клямка сама собою піднялася.
Двері відгинулись, і до кухні вступила старенька
бабуся з зервонною шапозкою на голові. Вона гор-
бата, крива, сліпа на одне око. Увійшла тихенько,
схилившись на палицю. Не було жадного сумніву,
що це була г а р і в н а ф е я).

(Продовження буде)

У матері сліз не було на виду:
Дістала вовняну хустину,
І ніжно закутала шию худу:
„Щоб не простудивсь, часом, сину...”

Як бруками рідного міста ступав
(Тричвертімільйонного міста!),
В загоні ні разу ніхто не спитав:
„Чому нас іде тільки триста?”

А там, за Дніпром — рівнина-рівнина...
Та й снігу ж... ой, понамітало!...
І суне зажерлива, мов сарана,
Ворожа московська навала...

Ні шанців, ні пригорбів для прикриття,
А їх же — по двадцять на брата...
Ой, дорого мусіли кожне життя,
Життя українське продати!

Як леви боролись... Завзяття в серцях...
Чому ж їм набоїв забракло?!
„В багнети!” — і поле Крутянське в снігах
Ворожою кров'ю набрякло.

Чорнів-червонів потолочений сніг.
День славу писав Україні:
Боролись, аж поки останнім поліг
Юнак у вовняній хустині...

На площі св. Софії в Києві проголошено Самостійність
України (22-го січня 1918 р.) і Соборність Українських
Земель (22-го січня 1919 р.)

КАЗКА ПРО ТРЬОХ ВЕДМЕДИКІВ

Серед лісу, серед темного,
у самій гущавині
стоїть хатка-чепурушечка —
повно квітів на вікні.

У світлицях ясно білено,
а по стінах — рушники,
і живуть там три ведмедики,
три мохнаті мишуки.

Старший грубим мовить голосом,
другий — так, як ти чи я,
ну, а третій наймолодшенький
зовсім був іще маля.

Тихо-мирно господарили —
і варили, і пекли,
і в роботі один одному
помагали, як могли.

Отже раз собі на снідання
скип'ятили молочко,
у горнятка дали кожному
та й куштують язичком.

Але в ту ж таки хвилиноньку
старший крикнув: „Ну, й пече ж!”
Середущий: „Та й гарячее!”
А малий собі: „Еге ж!”

І поставили, щоб вистигло
на різьбленому столі,
а самі взялись за рученьки
і по дрова в ліс пішли.

А до хатки в цей час дівчинка
златокосая прийшла:
стук-стук-стук у двері пальчиком,
почекала — і ввійшла...

І побачила: різьблений столик,
а на ньому горнятка —
два, мабуть, для дорослих,
а це — для дитятка.
І нікого в світлиці немає,
значить — ні з ким вітатись...
А ось, що в цих горнятках,
цікаво дізнатись!

Стала дівчинка навшпиньки:
Тепле молочко!
Облизала собі губки
язичком!

„Ну, я тільки покуштую,
чи таке, як в нас...”
І з найменшого горнятка
випила

все
враз...

„Тааак!”

А тепер на стільчику відпочину —
тільки ж — цей великий, і цей так само,
а ось цей такий малюсінький,
як мій, що від мами”.

Сіла, двічі гойдонулася,
а він тільки — трісь...
Налякалася дівчинка, метнулася —
в оченятах повно сліз.

Що ж його робити?

„Замету!”

І пішла шукати в сніні
віник чи мітлу.

Тільки ж помилилась,
не до тих дверей —
Ах! і стала на порозі,
не відірве очей.

Це ж не сніні — кімнатка!

Килим і квіти,
і цяцьки он розкидані —
напевно діти!

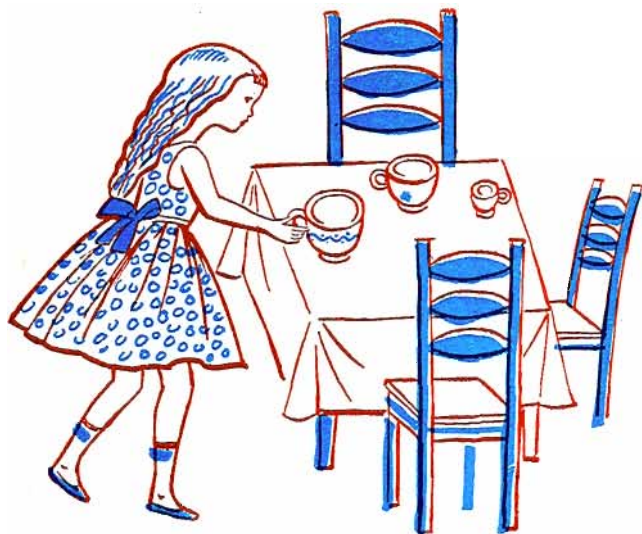
Іти чи не йти?

Три біленькі ліжка...
А мені вже давно
потомились ніжки...

Прилягла на одно й на друге —
ні, не те —

це велике,

а це тверде.

„На найменшому ляжу,
може там відпічну...
Ах, як зручно, як зру...”
заснула.

(Продовження буде)

КУТОК ЮНИХ ТАЛАНТІВ

ЯК ЛЯЛІ СВЯТКУВАЛИ РІЗДВО

Ілюстрація Христі Зелінської

Давно-давно жив у малім містечку майстер від іграшок.

Та ви не думайте, що він робив звичайні собі іграшки: його іграшки були такі чудові, що виглядали, мов живі.

А як люди проходили попри його крамницю, то зупинялися й дивилися на них.

Одні казали, що не хочеться вірити, що пан Петрусенко робить ці іграшки власними руками. Другі казали, що коли дивляться на ці всі гарні іграшки, то їм пригадуються молоді літа.

А пан Петрусенко тільки всміхався і не перестав працювати.

Наближався Свят-Вечір. Люди часто заходили до пана Петрусенка й купували іграшки. Розкупили багато, але залишилися ще балерини, три лялечки, Ліда, Лілея й Рожа, та два козачки, Крутивус і Котигорошок.

Настав Свят-Вечір. Годинники вдарили дванадцятую ніч. Всі ляльки в крамниці пана Петрусенка ожили, почали бігати, радіти, забавлятися.

Тільки Ліда, найгарніша ляля, була сумна.

— Лідо, — шепнула Рожа, — чого ти не весела?

— Хіба ти не рада, що пан Петрусенко так гарно тебе прибрав? — запитали всі ляльки.

— Що мені з краси, коли я не вмію співати! — відповіла Ліда. — А я хотіла б на Свят-Вечір також заспівати колядку.

Почув це янголик за вікном, увійшов до крамниці діркою від ключа, поклав рожевого пальчика на шийку Ліди, і ляля чудово заспівала:

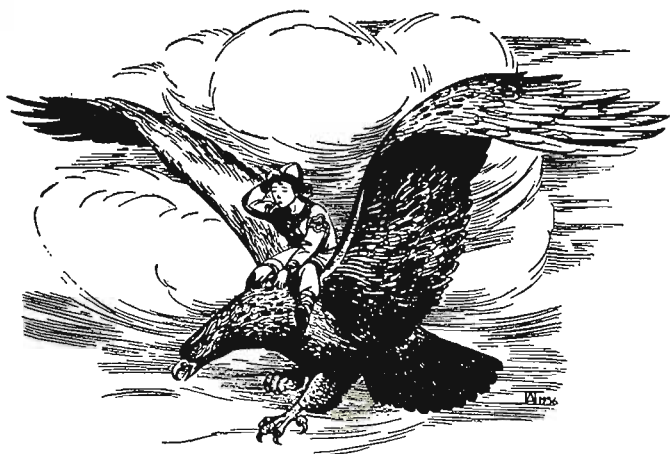
— Бог Предвічний народився...

Цілу ніч лялі, мов справжні діти, весело святкували Різдво.

А вранці, коли пан Петрусенко увійшов до своєї крамнички, лялі стояли або сиділи на полицях і мовчки всміхалися до нього скляними оченятами.

Реня Постолук,

ПРО ЛИЦАРЯ ДОБРИНЮ ТА ЙОГО СЕСТРИЧКУ ЗАБАВУ

Давним-давно жив у Києві старий і шляхетний князь. Віп не мав дітей, тому в його замку виховувалося двоє сиріток, такі з його княжого роду. Хлопчик звався Добриня, а сестричка — Забава.

Коли народився Добриня, з ясного неба загуркотили громи, але це не означало, що небо загнівалося, навпаки, воно повідомляло, що народився хлопчик, який виросте на лицаря-багатиря. Того дня несподівано дозріли яблука й грушки, коні почули в собі велику силу, а вода обертала млинові кола з більшою вдсятеро силою.

Коли народилася Забава, сонце вийшло на небо великим золотим кружалом, усі люди раділи й ніхто не сказав нікому поганого слова; пташки співали так гарно, як у раю, а квіти вирости в три рази більші, як звичайно. Кожний знав, що Забава виросте на дівчину надзвичайної краси, і про її доброту лунатиме слава на цілий світ.

Тільки злі сили страшенно злякалися Добрині. Відьми позамикалися з страху в своїх хижках,¹ лиходії нараджувалися пошепки, що їм робити, а змії не виповзали з печер. Аж на дев'ятий день всі зійшлися на Чорну Раду. Там міркували, як звести Добриню з світу.

І ось незабаром після того, підповзла до Добрині мала гадина, щоб його вкусити. Хлопчина вхопив її ручкою за шию так, що вона не могла йому нічого вдіяти, і почав до неї цікаво приглядатись.

— Кінець мені! — з острахом подумала гадина й пожаліла, що так слухняно погодилася на підшепти лиходіїв укусити Добриню й заповідати йому смерть. Але Добриня приязно всімхнувся до гадини, а потім погладив її по блискучому слизькому тілі й випустив на волю.

— Ніколи, ніколи не зроблю йому нічого злого! — рішила гадина, ховаючись швидко в траві.

Іншим разом, коли Добриня вже підріс на жвавого хлопця, захотів він видряпатися на велетенського дуба. Пів дня підлазив щораз вище і, коли майже досягав білої хмарки, що якраз пропливала біля нього, сів на галузі та й почав розглядатись по околиці. Чародій, зробившись невидним, зломив галузь, і Добриня полетів додолу.

Він падав і падав, аж нагло підлетів великий орел, і Добриня сів на нього, мов на коня. Тепер ширяли обидва додолу.

— Дякую тобі за рятунок! — крикнув Добриня.

— Нема за що. Чародій зробив себе невидним для людей, але забув про нас, птахів. Я побачив усе й підхопив тебе.

Однієї ночі злі сили підкрались під вікно Добрині. Хлопчик побачив страхотливі постаті: одна була, як гора, чорна, з рогами і шкірила до нього зуби. А друга стояла поруч, біла, як полотно, мала одне око по середині чола. Вони хотіли налякати Добриню, щоб він на все життя залишився полохливим боягузом. Але хлопець не злякався.

— Ану, — крикнув, — підійдіть ближче! Я вам покажу, чи вас боюся!

Злі сили не мали відваги наблизитись і зникли.

У замку веселішало з дня на день. Щebetали собі безжурно Добриня з Забавою, під покрівлею² звили свої гніздечка ластівки і виховували маленьких пташат, а біля димаря намовив гніздо чорногуз-бузько і веселив дітей клекотом. Вечорами квакали жабки, вночі цвіркуни, а ранками виводили свої співи жайворонки та горобці.

Напасті злих сил не тривожили хлопчини. Він ставав щораз сильніший і дужчий. Пробував уже вдягати на себе лицарську зброю, стріляти з лука, а списом кидав майже на пів милі. Любив ходити по околиці й завжди брав з собою сестричку Забаву. Ходили собі в ліс або на поле, купалися в річці, бігали по леваді.

Минали роки... Добриня став сильним, здоровим юнаком. Тепер він уже їздив верхи³ по цілій країні, одягав на себе залізну броню й лев'ячу шкуру, а його зброєю були лук, стріли й кований залізом спис. Люди раділи вродливим юнаком і казали:

— Бачили ви Добриню? Його волосся — немов золото. Його брови — як у чорного соболя. Його очі — як у ясного сокола.

А він ходив по країні й шукав лихих сил — хотів їх вигубити дорешти. Тільки раз на рік вертався до замку.

Одного дня, вернувшись додому і привітавшись з старим князем та сестричкою, завважив він, що його прибраний батько, старий князь, задуманий і поважний.

Добриня спитав, які думки насіли князя.

— Хочу збудувати замок, могутній і найкращий з усіх, про які хтонебудь чував, — відповів князь. — Але на це треба мені трьох років!

Добриня засміявся: — А я, князю, вибудую за три дні!

І взявся негайно до роботи.

Першого дня були готові стіни. Другого дня — вежі й бані, а третього закінчив будову.

Люди чудувалися, оглядали диво невидане і казали:

— Замок наче в казці. Одна баня — на небі сонце і в замку сонце. Друга баня — на небі місяць і в замку місяць. Третя баня — на небі зірки і в замку зірки. А коли падає зірка з неба, — казали, — то в замку іскри так і сипляться!..

Тоді Добриня припоясав меч, попрощався з князем і сестричкою Забавою та й подався в темні ліси і скелясті гори. Зачув, що десь недалеко живе Змій, велетенський і лютий, який пожирає людей та сіє пострах. Зладив собі Добриня лук, такий тугий, що натягнути його не могло трое

людей, і сагайдак з золотими стрілами. Сів на білогривого коня і рушив у дорогу.

— Неси мене, коню, до Змія страшного, хай випробую на ньому свою силу!

І поїхав.

Довго їхав лісом, аж прибув у місце, куди пташки вже не долітали, де комахи не бриніли, не було чути ляцань, криків і співів. Ліс став чорний, страшний. Добриня спинився на поляні, сумний і тихий: Трава тут була витоптана, наче б орда проходила, а голі галузки стирчали мертво над ним. Поки Добриня подумав, куди їхати далі, затріщав сухий хмиз⁴ під могутніми лапами, і з-понад хачів вихилилася до нього страшна плоска голова. Вона була сіро-зеленого кольору і коливалася на довгій ший, а жовті очі, наче скляні, непорочно дивилися на лицаря.

— Вітаю тебе, багатирю Добрине, в моєму царстві! — зашипіла голова, розкривши страшну пащу.

Це був Змій, якого шукав Добриня.

(Продовження буде)

¹ хижка — хата.

² покрівля — дах.

³ верхи — на коні, кінно.

⁴ хмиз — сухе гілляччя.

ШКОЛЯРСЬКИЙ ВЕРТЕП

Ілюстрації і текст Е. Козака

Школярик:

Я малий пахолок,
Родився в вівторок, —
В середу підріс,
На грушу поліз.
У четвер, як міг,
Мамуні поміг, —
У п'ятницю рано
Книжку мені дано,
А в суботу, без клопоту,
Теплу я убрав капоту
І пішов пішком поволи
До „Рідної Школи”.

Чортик:

Пощо, нащо тої школи?
Школа нас у очі коле!
Пощо вчаться різні Ікси,
Як прекрасні є камікси!?
Пощо вчаться мову знати?
Чи не краще, пане брате, —
Піф-паф, піф-паф, —
З пістолетів постріляти?!

Школярка:

Я школярка,
Я писарка,
Пишу букви, закарлючки,
Часом аж зомліють ручки.
Школа рідна

Нам потрібна,
Щоб земля наша бідна
Мала з нас колись хосен,
Як ми в люди підростем.

Баба Яга:

Га-га-га!
Я є баба, я — Яга!
Як мітлюю замету,
Школу із землі змету!

Козак:

Я козак Байбарак!
Хто тут розкудакався так?
Як добуду лиш шаблюку
Вражій бабі завдам муку!
Того чорта теж прогоню, —
Школяриків обороню!

Циган:

Циган я є чорний,
На усе проворний.
Може з тої сварки
Я їстиму шкварки!
Дайте-но талюра,
А я — чара-мара,
Вчиню ворожбу.
Шендер-мендер, тром-та-дра,

Щоб і чортик ситий був
І ціла коза.

Коза:

Ме-е-е-е!
Хтось кликав мене?
Я коза періста,
Ані з села, ані з міста,
Ані чорна, ані біла,
Ані змерзла, ані впріла.
Школу хочу і не хочу, —
А вас всіх тут потолочу!
Ме-е-е-е!

Колядники:

Мир у хату вам приносим,
Закінчити сварку просим!
Бо ми добру вістку маєм,
Що десь над карпатським плаєм
Народилася Надія,
Що новий гряде Месія,
Щоб кайдани тьми розбити,
А нас купно звеселити.

Всі колядують:

Нова радість стала,
Яка не бувала:
Над вертепом звізда ясна
Світу засіяла.

А У ТОГО ХАЗЯЇНА

Давня українська колядка

Гарм. К. Стеценко.

А у того хазяїна,
у його дворі
Горять свічі воскові
у його дворі.

Печуть рибу осатрину
та й на родині, —
Пречистая Діва Марія
Сина родила.

Ізлітають три янголи
та й на родині,
стали думати-гадати,
яке ім'я дати.

Даймо Йому таке ім'я:
святого Петра.
Пречиста Діва Марія
та й не прийняла.

Даймо Йому таке ім'я:
святого Павла.
Пречиста Діва Марія
та й не прийняла.

Даймо Йому таке ім'я:
Ісуса Христа.
Йсусе Христе, Сине Божий
помилуй Ти нас!

Леся Українка

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Біле, біле поле. Ледве видніє шлях, що в'ється й зникає у нічному морозному тумані. Швидко біжать легкі саночки, як тільки можна швидко, — але якою тихою здається ця їзда молодому мандрівникові! То їде малий школяр додому з далекої школи, — та й спізнилося бідне хлоп'я!

Пильно вглядається школяр у ту млу: чи не мигтить вже вогник денебудь?...

Ох, як довго їхати! Коли б швидше, коли б ще застати вдома вечерю, щоб разом з братами й сестрами їсти кутю та кликати мороза!

А у полі мороз таки добре діймає, — школярик міцно тре руки, перебирає ногами, — холодно! Та нема часу кутатись: он, здається, вже рідне село!.. Так, це воно!.. Он один за одним виринають з темряви вогники, мигтять веселенько, мов очка дитячі, вони мов вітають хлопчика: „Святий Вечір! Святий Вечір!”

Сім'я сидить за столом, вечеряє, — вже й кутя й узвар на столі.

В хаті так ясно, світло горить якимось надзвичайно весело і разом урочисто.

Вся сім'я гомонить, кожному хочеться сказати щось радісне, кожен почуває себе щасливим і повним надій, хоч ніхто не знає, чого власне сподівається він, і чи справдяться його надії...

Тая радість перелітає з одного обличчя на друге, мигтить, мов зіниця в очах, бринить чарочками, лунає в дзвінкому дитячому сміху.

І гомін, і сміх; але не той-то буйний, непевний гомін, коли люди гомонять і сміються надто голосно, щоб заглушити своє горе й сльози, — ні, це гомін спокійний, хоч і веселий.

Як любо, як урочисто-спокійно лунає те спільне: „Святий Вечір!.. Будьте здорові з Святим Вечором!”

English Supplement

KIEV — THE CITY OF THE GOLDEN DOMES

In the heart of Ukraine where the Desna river joins the Dnipro and it becomes a mile wide — stands Kiev — the capital of Ukraine.

There is a legend that in the days of Our Lord Apostle Andrew, sailing on the Dnipro river, saw hills along its banks.

Enchanted by the majestic beauty of the scenery, he stopped for a rest on these hills with his Disciples.

Apostle Andrew blessed these hills, mounted a cross on one of them, and prophesied, that a great city will rise there, and many churches will be built for the glory of God.

The prophecy was fulfilled. On these hills the city of Kiev arose, and because of its many churches it was called "the city of the golden domes." In later days a traveler nearing the city saw the golden domes sparkling in the sunlight.

Kiev was one of the first cities built in Ukraine and became known as the "mother of Ukrainian cities."

Dear Reader:

Beginning with the January issue of "Veselka" (*The Rainbow*) there will appear several pages in the English language. These pages are meant for the children, who do not know the Ukrainian language, and for those who speak Ukrainian but neither read it nor write it, but wish to learn Ukrainian and the history of Ukraine.

In this corner of the "Veselka" we will publish short informative material about Ukraine, the past and present history of the Ukrainian Nation and her heroes. Here too you will find the best in Ukrainian poetry, songs, tales, legends, stories and other valuable materials translated into the English language with pictures and illustrations in colors.

More of similar material appears in the Ukrainian section of "Veselka" and in the many artistically and colorfully printed Ukrainian books for children. But to enjoy these books, one must know the Ukrainian language.

To help you to learn the Ukrainian language, we will also include in the English corner lessons for the study of the Ukrainian language.

We hope that the English corner of the "Veselka" will meet with your approval and that every issue will bring you much joy and pleasure.

Cordially, *Editorial Staff*

Kiev: St. Andrew's Church

Christmas Eve

An Old Ukrainian Carol

Melody on page 13.

*The table is set,
The candles lit,
And Christmas Eve is here!
Prepare, prepare
All in your hearts
For wonderful Christmas cheer!*

*The angels came
Where Mary lay,
All singing songs divine.
What is the name
You will proclaim
For this small Child of mine?*

*Give Him St. Peter's Holy name
Greatest of all names!
But the Virgin Mary's silent lips
Did no name proclaim!*

THE MITTEN

A Ukrainian Folk Tale

Illustrations by W. Cymbal

One day an Old Man went to the woods with his Dog to pick up some twigs. On returning home, he dropped his mitten.

Just then a Mouse came running up and when he saw the mitten stopped, jumped right in and said: "This is where I'm going to live."

After a while a Frog came hopping up and when she saw the mitten she stopped and called out:

"Yawp! Yawp! Who is living in this mitten?"

"I am. Crunch-Munch the Mouse. And who are you?"

"I'm Hop-Stop the Frog. Let me in!"

"All right. Jump in!"

So the Mouse moved over and the Frog jumped in and the two of them made their home in the mitten.

After a while a Rabbit came leaping and when he saw the mitten he stopped and called out:

"Hey-ho! Who is living in this mitten?"

"We are. Crunch-Munch the Mouse and Hop-Stop the Frog. And who are you?"

"I'm Fleet-Feet the Rabbit. May I join you?"

"All right. Jump in!"

So the Rabbit jumped in and the Mouse and the

Frog moved over and the three of them made their home in the mitten.

After a while a Fox came scampering up.

"You-hoo! Who is living in this mitten?"

"We are. Crunch-Munch the Mouse, Hop-Stop the Frog, and Fleet-Feet the Rabbit. And who are you?"

"I'm Smily-Wily the Fox. Won't you make room for me?"

So the Mouse and the Frog and the Rabbit moved over and the Fox climbed in and the four of them made their home in the mitten.

After a while a wolf came stalking up and when he saw the mitten he stopped and called out:

"Hello, friends! Who is living in this mitten?"

"We are. Crunch-Munch the Mouse, Hop-Stop the Frog, Fleet-Feet the Rabbit and Smily-Wily the Fox. And who are you?"

"I'm Howly-Prowly the Wolf. And I mean to get in."

"All right. Go ahead."

So the Wolf climbed in and the Mouse and the Frog and the Rabbit and the Fox moved over and the five of them made their home in the mitten.

By-and-by with a crackling of twigs a bear came stamping up and when he saw the mitten he stopped and bellowed:

"Hello, good people! Who is living in this mitten?"

"We are. Crunch-Munch the Mouse, Hop-Stop the Frog, Fleet-Feet the Rabbit, Smily-Wily the Fox, Howly-Prowly the Wolf. And who are you?"

"Ho-ho-ho! I'm Grumbly-Rumbly the Bear. And though you are quite a crowd I know you'll make room for me!"

"How can we? We are so cramped!"

"Where there is a will there's a way!"

"Oh, all right, edge in, but don't forget that you are not the only one."

So the bear squeezed in too, and there were six of them inside and they were so cramped that the mitten was about to burst.

Just then the Old Man missed his mitten and went back into the woods to look for it. He walked and he walked. And his dog ran and ran and he ran well ahead and he saw the mitten lying in the snow and moving!

"Bow-wow-wow! went the dog.

And the six friends inside the mitten were so frightened that out they jumped and ran away as fast as their legs could carry them.

Then the Old Man came up and he picked up his mitten and that was the end of that.

*Give Him St. Paul's Holy name
Loveliest of all names!
Again the Virgin's silent lips
Did no name proclaim!*

*Give Him the name of Jesus Christ
Holiest of all names!
Oh Little Jesus,
This we pray —
Keep us safe always.*

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ

Story by: R. ZAWADOWYCZ

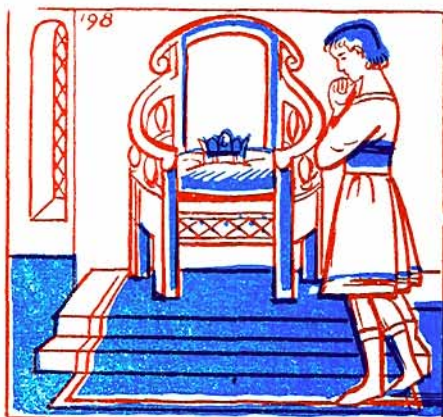
Ілюстрацій: П. ХОЛОДНИЙ

Illustrations by: P. CHOLODNY

БОГУТА-БАГАТИР ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE ВОНУТА THE HERO

ІХ РОЗДІЛ: БУДІВНИЧИЙ

CHAPTER IX: THE BUILDER

Помер у Києві князь Володимир, і Ярослав засів на батьківському престолі.

Prince Volodimir died in Kiev, and Yaroslav ascended his father's throne.

Як не стало в живих і старого хана печенізького, сказав молодий хан: — „Візьму собі Київ!”

When the old Pechenig Khan died also, the young Khan said: “I will take Kiev for myself!”

Чародій Бадмарак низько вклонився: „Хане світлий, велика в Богути сила, і київські лицарі — герої!”

Badmarak, the magician bowed low: “Magnificent Khan, there is great strength in Bohuta, and the Kievan knights — heroes!”

І вислав хан до Києва своїх підглядачів, за купців перебраних.

And the Khan sent to Kiev his spies dressed as merchants.

„Де ваш велетень, Богута-багати́р? Чи в Києві проживає?”

“Where is your giant, Bohuta the Warrior? Is he living in Kiev?”

Богута Рідну Землю об'їжджає, важку думу думає.

Bohuta is touring his Native Land, deep in thoughts.

(Продовження буде)
(To be continued)